

Nurmijärven kunnan lausunto Uudenmaan ELY-keskuksen tienpidon ja liikenteen suunnitelmasta 2024–2027

Kunnanhallitus 23.10.2023 § 147
841/00.04.03/2023

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää kunnan lausuntoa tienpidon ja liikenteen suunnitelmasta vuosille 2024–2027 31.10.2023 mennessä.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tienpidon ja liikenteen suunnitelma (TLS) vuosille 2024–2027 valmistui kesäkuussa 2023. Suunnitelma on luettavissa kokonaisuudessaan internetosoitteessa www.tienpidonsuunnitelma.fi. Suunnitelma päivitetään vuosittain verkkojulkaisuna suomen ja ruotsin kielellä.

Uudenmaan ELY-keskuksen tienpidon ja liikenteen suunnitelma kattaa toimialueen kolme maakuntaa (Uusimaa, Kanta-Häme, Päijät-Häme). Suunnitelmassa kuvataan alueen tienpidon, talouden ja toiminnan reunaehdot sekä painopisteet ja siinä on esitetty toimenpiteet, jotka todennäköinen tuleva perustienpidon rahoitus mahdollistaa toimialueella. Suunnitelmassa ei esitetä isompia useiden miljoonien eurojen kehittämishankkeita, joiden toteutus vaatii eduskunnan myöntämää erillisrahoitusta.

Tienpidon toimintaympäristö

Uudenmaan ELY-keskus vastaa tienpidosta Uudenmaan, Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen maakunnissa. Näiden kolmen maakunnan alueella asuu kaksi miljoonaa ihmistä. Alueen tieverkon pituus on noin 12 % koko maan tiestöstä, mutta siellä syntyy kolmannes koko maan liikennesuoritteesta. Myös raskaan liikenteen osuus on alueella poikkeuksellisen suuri, noin neljäsosa koko maan kuljetussuoritteesta.

Toimialueella sijaitsevat Suomen vilkasliikenteisimmät tiet. Valtatien 4 voidaan luonnehtia olevan Suomen maantiekuljetusten selkäranka, jonka eteläisimmän osan liikenteellinen toimivuus heijastuu kauas maan muihin osiin. Helsinki, Hämeenlinna ja Tampere yhdistyvät Suomen kasvukäytävällä, jonka rungon muodostavat päärata ja valtatie 3.

Alueella on valtaosa Suomen elinkeinoelämän toimijoista ja paljon valtakunnallista logistiikkaa. Helsinki–Vantaa on maan tärkein kansainvälinen lentoasema. Samalla se on tärkeä logistinen solmukohta myös rahtiliikenteelle. Porvoossa sijaitsee Suomen suurin satama sekä merkittävä öljynjalostamo, jonka kautta hoidetaan polttoainejakelu suureen osaan Suomea. Inkoon satamassa valmistui LNG-terminaalilaivan käyttöönotto joulukuussa 2022. Helsingin satama on yksi Suomen suurimmista, ja sen kautta kuljetettu tavara vastaa arvoltaan kolmannesta Suomen ulkomaankaupasta. Helsingin sataman suunnitelmissa on keskittää jatkossa kaikki Viron liikenne Länsisatamaan, joka muokkaa merkittävästi liikennejärjestelyjä Länsiväylän päässä mm. uuden satamatunnelin myötä.

Tienpidon näkymiä

Uudenmaan ELYn alueella kevään 2023 päällystyskilpailutuksissa hintataso oli selittämättömän korkea. Vaikka raaka-aine- ja työvoimakustannukset oli huomioitu kustannusarvioissa, olivat ylitykset kustannusarvioihin nähden ELY-keskuksen toimialueella noin 50 %:n luokkaa. Tämä on selvästi myös valtakunnallista tasoa enemmän, jossa nousua oli noin 30 %.

Niukassa rahoitustilanteessa on ollut tärkeää pystyä kohdistamaan vähäiset resurssit tärkeimpiin kohteisiin. Uudenmaan ELYssä on kehitetty viime vuosina tieverkon merkittävyysluokittelua

työkaluksi tärkeimpien tiejaksojen tunnistamiseen huomioimalla entistä monipuolisemmin ja ajantasaisemmin oleellisia toimintaympäristöä ja verkon käyttöä kuvaavia tekijöitä. Merkittävyystekijöihin perustuva priorisointi on koskenut aiemmin erityisesti alinta verkkoa, mutta tienpidon rahoituksen ostovoiman vähentyessä tarkastelua joudutaan tekemään entistä enemmän myös vilkasliikenteisemmällä verkon osilla. Uudenmaan ELYn tieverkon merkittävyyssuokitus kattaa koko Uudenmaan ELYn tienpitovastuulla olevan verkon moottoriteitä ja Kehä III:n sisäpuolista aluetta lukuun ottamatta noin pariin tuhanteen jaksoon jaettuna ja sitä käytetään apuna erityisesti korjaustoimien kohdistamisessa. Säännöllinen henkilöliikenne ja säännöllisen tavaraliikenteen potentiaali pyritään arvioimaan useiden eri tunnuslukujen avulla.

Uudenmaan ELYn alueella on noin 36 000 kilometriä yksityistieverkkoa, joka syöttää raaka-aineita ja elintarvikkeita elinkeinoelämälle ja tukee ihmisten liikkumista ja työntekoa erityisesti maaseudulla ja haja-asutusalueilla. Toimivalla yksityistieverkolla on myös tärkeä rooli Suomen huoltovarmuuden kannalta. ELY-keskukset avustavat järjestäytyneitä tiekuntia parantamishankkeiden kustannuksiin osallistumalla. Vuonna 2023 avustusten hakeminen on aiempaa kannattavampaa avustusprosentin noston myötä. Siltakorjaukseen avustuksen suuruus on 85 % ja muissakin parantamishankkeissa 70 %. Lisäksi avustukseen käytössä olevia määrärahoja on lisätty erityisesti metsätiekohteita painottaen.

Tienpidon rahoitus

Uudenmaan ELY-keskuksen perustienpidon rahoitus vuodelle 2023 kesäkuun tilanteessa oli noin 121 miljoonaa euroa. Perustienpidon rahoituksella hoidetaan valtion omistaman maantieverkon tienpito lukuun ottamatta isoja kehittämisinvestointeja, joista vastaa Väylävirasto. Päätöksentekoa rahoituksen kohdistamisesta ja toteutettavista hankkeista ohjaavat Uudenmaan ELYn strategia ja Uudenmaan ELYn strategiset liikenteen linjaukset, joiden keskeisenä tavoitteena on tarjota toimiva liikennejärjestelmä ja turvallinen tieverkko elinkeinoelämän ja kansalaisten tarpeisiin. Valtaosa perusväyläpidon rahoituksesta kuluu tiestön kunnossapitoon eli hoitoon ja korjauksiin. Hoidolla varmistetaan tieverkon päivittäinen liikennöitävyys keliolosuhteista riippumatta ja korjauksilla puolestaan poistetaan tiestön kulumisesta ja ikääntymisestä johtuvia vaurioita.

Liikenteen linjaukset

Uudenmaan ELY-keskuksen liikenteen linjauksen strategiset painotukset ovat Kestävä liikenne, Elinvoimaa alueella ja Turvallinen liikenne sekä Aktiivinen yhteistyö ja ennakoiva vuorovaikutus.

Kestävä liikenne -painopiste on yksi osatekijä yhteiskunnallisten tavoitteiden saavuttamisessa ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja hiilineutraalisuuden tavoittelussa. ELY-keskuksessa edistetään kestävästä liikkumisesta matkakettuja ja liikenneturvallisuutta koskevilla suunnitelmilla, joita tehdään yhdessä kuntien kanssa. Kävelyn ja pyöräilyn sekä joukkoliikenteen infran kehittämisen merkitys tulee kasvamaan siirryttäessä vähäpäästöiseen liikenteeseen. Esimerkiksi alikulut, liityntäpysäköinti ja pysäkkiympäristöt vaativat huomiota. ELY-keskus painottaa toiminnassaan matkakettujen ja kuljetuskettujen kehittämistä. Joukkoliikenteen liityntä- ja vaihtoyhteyksien sujuvuus ja helppous ovat tärkeä osa matkakettujen toimivuutta.

ELY-keskus ottaa huomioon kaikessa toiminnassaan liikenteen aiheuttamat ympäristöhaitat, kuten melu, sekä vaikutukset pohjavesiin, ilmanlaatuun ja kasvihuonekaasupäästöihin. Tieliikennemelulle altistuvien ihmisten määrä ei saisi nousta, vaan sen pitäisi laskea.

Turvallisen liikenteen painopiste käsittää neljä keskeistä osa-aluetta: ELY-keskus kehittää turvallisuutta digitalisaation ja automaation avulla, tekee aktiivista turvallisuusyhteistyötä, parantaa liikenneinfrastruktuuria sekä huolehtii turvallisista ajonopeuksista.

ELY-keskus suunnittelee kuntien kanssa yhteistyössä turvallista ja kestävästä liikennettä tukevia toimenpiteitä, joita kehitetään usein samoin keinoin. ELY-keskus parantaa myös tienylitysratkaisuja nykyistä turvallisemmiksi. ELY-keskus on ollut aktiivinen turvallisuusstrategian valtakunnallisissa

työryhmissä sekä mukana pilotoimassa turvallisuuden parantamiseen tähtääviä digitalisaatiohankkeita kunnossapidossa. Lisäksi ELY-keskus huomioi suunnittelussa automaattisen liikennevalvonnan ja raskaan liikenteen valvontapisteet aikaisempaa kokonaisvaltaisemmin.

Elinvoimaa alueelle -painopiste keskittyy toimenpiteisiin, joilla ELY-keskus huolehtii kasvavien kaupunkiseutujen saavutettavuudesta, teiden merkittävyyttä vastaavan kunnan ja liikennöitävyyden turvaamisesta sekä pitkämatkaisen tavaraliikenteen tarpeiden huomioimisesta. ELY-keskus tekee yhteistyötä elinkeinoelämän kanssa liikennejärjestelmän kehittämistoimenpiteiden määrittelyssä ja suunnitelmavalmiuden parantamisessa. ELY-keskus kehittää myös raskaan liikenteen taukopaikkoja, ottaa huomioon pituudeltaan tai painoltaan aiempaa suurempien rekkojen tarpeet tieverkolla ja huolehtii varareittien sujuvuudesta sekä erikoiskuljetusreittien toimivuudesta. Kuntien kanssa tehtävässä yhteistyössä ELY-keskus huolehtii, että kuljetukset satamiin ja terminaaleihin ovat sujuvia sekä tie- että katuverkolla.

ELY-keskus priorisoi tienpitoa ja parantamishankkeita entistä voimakkaammin maanteiden merkittävyysluokituksen ja palvelutasotavoitteiden perusteella samalla kehittäen luokitusten tietopohjaa ja laatua. ELY-keskus huolehtii alueiden ja erityisesti kasvavien kaupunkiseutujen saavutettavuudesta. Saavutettavuus on elinkeinoelämän lisäksi tärkeää myös työ- ja opiskelumatkoilla. ELY-keskus turvaa joukkoliikenteen palvelut erityisesti tärkeimmillä opiskelu- ja työmatkayhteyksillä.

ELY-keskuksen toiminnan keskiössä ovat aktiivinen yhteistyö ja ennakoiva vuorovaikutus niin viranomaisen, elinkeinoelämän kuin tienkäyttäjien kanssa. ELY-keskus osallistuu aktiivisesti viranomaisyhteistyöryhmiin ja käy ennakoivaa vuoropuhelua kuntien sekä ammattiliikenteen yhteistyöverkostojen kanssa. ELY-keskus tunnistaa keskeiset tienkäyttäjien asiakasryhmät sekä heidän tarpeensa ja viestii aktiivisesti ELY:n toiminnasta eri kanavien kautta.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Esitys

Kunnanhallitus antaa Uudenmaan ELY-keskukselle seuraavan lausunnon Uudenmaan ELY-keskuksen tienpidon ja liikenteen suunnitelmasta vuosille 2024–27:

Liikenteen sujuvuutta edistävät hankkeet

Nurmijärven kunta, Vantaan kaupunki ja Uudenmaan ELY-keskus ovat edistäneet yhteisrahoitteisesti Klaukkalantien kehittämisselvitystä. Selvityksen pääviestinä oli Klaukkalantien liikenneturvallisuuden ja sujuvuuden edistäminen. Lisäksi Vantaan kaupunki ja Nurmijärven kunta ovat laatineet erillisen selvityksen ”Klaukkala-Kivistö vahva joukkoliikennekäytävä”. Selvityksessä on osoitettu etenemispolku joukkoliikenteen infrahankkeiden vaiheistukselle.

Klaukkalantien on mainittu HLJ 2015 suunnitelman jälkeen tehdyssä ajoneuvoliikenteen verkostoselvityksen jatkotyössä. Tieyhteyden kehittämistarve on tunnistettu selvityksessä kärkipäähän kohdelistassa. Erityisesti joukkoliikenteen kehittämisen kannalta yhteyden (sis. joukkoliikenne-etuudet ja kaistajärjestelyt) kehittäminen on tärkeää. Selvityksessä ilmenee myös vt3 toimimattomuus välillä Luhtaanmäen eritasoliittymä-Kehä III ja tähän kunta esittää nopeaa parannusta ja varautumista rahoituksen osalta.

Kunta esittää, että Uudenmaan ELY-keskus varaa erillisen määrärahan Klaukkalantien kehittämiseen Vantaan kaupungin alueella olevalle osuudelle. Kunta on varautumassa tulevaisuudessa kehittämään Klaukkalantie sujuvuutta välillä Mt1324 Lahnuksentien-Vantaan raja.

Jalankulku- ja pyörätiehankkeet

Jalankulku- ja pyöräteiden osalta suunnitelmassa on esitetty Nurmijärven kunnan alueelle yksi hanke, joka on maantien 1324 Lahnuksentien parantaminen jalankulku- ja pyörätiellä välillä Klaukkala-Lahnus. Hankkeen tiesuunnitelma on hyväksymisprosessissa ja rakentamissuunnitelma valmistuu syksyllä 2023. Kunta kiirehtii Lahnuksentien jalankulku- ja pyörätien toteuttamista. Lisäksi kunta on valmis jatkossakin yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa selvittämään muiden maanteiden jalankulku- ja pyöräteiden yhteyksien kehittämistä ja edistämään niiden suunnitelmavalmiutta.

Liikenneturvallisuushankkeet

Uudenmaan ELY-keskus ja Nurmijärven kunta ovat yhteistyössä laatineet Nurmijärven kunnan turvallisen ja kestävä liikunnan suunnitelman. Suunnitelma valmistui loppuvuodesta 2020.

Pieniin liikenneturvallisuushankkeisiin tulee löytyä yhteistä tahtotilaa ja rahoitusta. Hankkeet ovat vaikutuksiltaan merkittäviä: lapset saadaan kulkemaan kouluun turvallista koulutietä pitkin ja käyttämään yhteyksiä myös vapaa-aikana. Hankkeet saattavat vähentää kunnan rahoittamien koulukuljetusten tarvetta. Toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi suojatiesarekkeiden, korotettujen suojateiden ja lyhyiden jalankulku- ja pyörätieosuuksien toteuttaminen ym. Esimerkkinä voidaan mainita mt11345 Lepsämäntien parantaminen Lintumetsän asuinalueen kohdalla, josta ELY-keskus on teettänyt parantamissuunnitelman, jonka toteutusajankohta ei ole ELY-keskuksessa vielä tiedossa.

Valaistus on osa liikenneturvallisuutta ja esteetöntä kulkemista. Kunta on laatinut erillisen kehittämissuunnitelman maanteiden valaistuksen parantamiseen liittyen. Tekninen lautakunta on hyväksynyt kehittämissuunnitelman (varusteohjelma 2017) 19.1.2017 kokouksessa. Kunta varaa omalta osaltaan määrärahaa hankkeiden suunnitteluun ja toteuttamiseen. Hankkeiden toteuttaminen yhteistyössä Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa on toivottavaa. Yhteistyöhankkeissa tulee huomioida tarvittavin osin ELYn periaatteet toteuttamiseen liittyen. Vuoden 2023 merkittävimpiä kunnan kustantama maantievalaistuskohdeita ovat olleet valaistuksen rakentaminen maantielle 11339 Takkulantielle puuttuvalle osuudelle Nurmijärven kunnan puolella sekä maantielle 11480 Hynnänkorventielle. Lisäksi kunta on vaihtanut yli 700 kpl vanhoja valaisimia LED-valaisimiksi, joista suurin osa on valtion maanteiden varsilla.

Perusparantamishankkeet, perusväylänpito ja kunnossapito

Perusparantamishankkeiden edistämistä voidaan pitää erittäin hyvänä asiana. Omaisuuden hallinta hyvällä suunnittelulla, sekä perusparantamisen ajoittaminen riittävän aikaisin vähentää pitkällä aikavälillä laajojen perusparannustoimenpiteiden toteuttamista. Nurmijärven kunta pitää ELY-keskuksen perusväylänpidon määrärahasoa erittäin huolestuttavana. Tiestön kunnan rapistuminen johtaa ajan mittaan yhä isompiin kertaluonteisiin investointikustannuksiin.

Nurmijärven kunnan alueella on valtion hallinnoimia maanteitä noin 250 km ja Nurmijärven kunta esittää, että maanteiden päällysteiden kuntoon ja perusparantamiseen kiinnitetään erityistä huomiota jatkossakin. Pitkään jatkuneella päällystevauriolla on vaikutusta koko päällysrakenteen kuntoa heikentävänä seikkana. Mm. mt1324 Lahnuksentie, mt11345 Yli-Lepsämäntie, mt1322 Nummenpääntie, mt1321 Perttulantie ja mt11439 Uudenkyläntie kaipaavat kipeästi perusparantamista tai vähintään uutta päällystettä.

Nurmijärven kunta esittää, että myös maanteiden varsilla olevien jalankulku- ja pyöräilyväylien päällystämiseen varattaisiin rahaa lähivuosille. Kunnan alueella on noin 70 km jalankulku- ja pyöräiteitä maanteiden varsilla ja osalla niistä on päällyste erittäin huonossa tai jopa vaarallisessa kunnossa. Halkeamat ovat paikoitellen niin leveitä, että kapea pyöränrenas saattaa juuttua halkeamaan. Mm. mt1321 Raalantien, mt11345 Lepsämäntien ja mt11299 Kiljavantien jalankulku- ja pyörätiet kaipaavat vähintään uudelleen päällystämistä.

Nurmijärven kunta esittää, että maanteiden varsilla olevien linja-autopysäkkien ja pysäkkikatosten laatutasoa parannetaan. Linja-autopysäkit on hyvä varustaa esim. runkolukittavin pyörätelinein.

Pysäkkikatosten on hyvä olla aidosti matkustajaa suojaavia. Em. toimenpiteillä edistetään joukkoliikenteen käyttöä ja tällä on suotuista vaikutus mm. ilmastomuutokseen.

Päätaajamien maantieverkon ympäristön siisteyteen ja kunnossapitoon tulee jatkossa panostaa nykyistä enemmän. Päätaajamia halkovat maantiet ovat kaupunkikuvallisesti tärkeitä ja vaativat erityistä huomiota. Kunta edellyttää parempaa hoidon tasoa ja reagointia erityisesti vilkkaasti liikennöityjen laatukäytävien (mm. mt1311 Siippontie-Helsingintie-Rajamäentie ja mt132 Lopentie) alueella. Siisteydestä on pidettävä parempaa huolta ja kunnan sekä kuntalaisten korjauspyyntöihin on reagoitava nopeammin. Kuntalaispalautteelle on oltava selkeä kanava ja yhteyshenkilö. Kunta on valmis keskustelemaan jatkossakin kunnossapitoluokkien nostamisesta keskustaajamia halkovien maanteiden osalta, mikäli niihin nähdään erityistä tarvetta.

Suunnittelu

Nurmijärvi on jatkossakin valmis kehittämään kuntaa yhdessä Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa. Pääsääntöisesti hankkeet ovat edenneet toivotulla tavalla. Kunta tulee jatkossakin hakemaan suunnittelu- ja toteutuslupia ELY-keskuksen ohjeistuksen mukaisesti. Hankkeisiin on hyvä nimetä tarpeen mukaan osapuolten yhdyshenkilöt vuoropuhelun varmistamiseksi.

Joukkoliikenne

Nurmijärven kunta ja Uudenmaan ELY-keskus ovat kesällä 2018 tehneet sopimuksen joukkoliikenteen järjestämisestä liikennöitsijän kanssa ajalle 1.1.2019-31.12.2028. Kunta on sitoutunut omilla päätöksillään joukkoliikenteen järjestämiseen yhteistyössä toimivaltaisen lupaviranomaisen (Uudenmaan ELY-keskus) kanssa.

Joukkoliikenteen rahoituksen osalta kunta kantaa edelleenkin päävastuun. Kunnan osuus joukkoliikenteen sopimuskorvauksesta on 80 % ja ELY-keskuksen osuus 20 %. Tavoitteellisen kustannusjaon tulee olla 50/50-periaatteen mukainen. Pelkästään Nurmijärven kunnan joukkoliikenteen järjestämisen kulut ovat yli 3,5 M€ vuodessa. Joukkoliikenteen kehittämiseen ja nykyisen palvelutason ylläpitämiseen tarvitaan kaikkien osapuolten sitoutumista myös kustannusten osalta.

Pöytäkirja hyväksytään ja tarkastetaan tämän asian osalta heti kokouksessa.

Valmistelija

liikenneinsinööri Pia Korteniemi, pia.korteniemi(at)nurmijarvi.fi

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

Pöytäkirja hyväksyttiin ja tarkastettiin tämän asian osalta heti kokouksessa.

Jakelu

Uudenmaan ELY-keskus